

Муниципальной бюджет үбүнэн хааччыллар оскуола иннинээҕи үөрэҕин тэрилтэтэ

Дүллүкүтээҕи оҕону сайыннарар киин «Кустук» уһуяан

Билиини – көрүүнү сайыннарар дьарыктаныы

технологическай картата

(улахан бөлөх оҕолоругар)

Дьарыгы бэлэмнээтэ:

Тарасова Любовь Михайловна

1 категориялаах иитээччи

2019 с.

Темата: «Энэ оџотун эрэйдээх сырыыта» (ФЭМП).

Сыала: Саха норуотун суруйааччыта Николай Гаврилович Золотарев – Николай Якутскай айымньытын оџолорго билиһиннэри. Николай Якутскай «Энэ оџотун эрэйдээх сырыыта» айымньытын туһанан оџону аһыныгас көмөлөөх буоларга иитии.

Соруктара:

1. 1-5 дылы сыыппараны билиини бөѳүргэтии.
2. Геометрическай фигуралары араарарга салгыы үөрэтии.
3. Бэйэ – бэйэбэ иллээх сыһыаны иитии.

Сурун үөрэтиллэр уобаластар: Билии – көрүү уобалаһа, художественно-эстетическай сайдыы, эт-хаан өттүнэн сайдыы.

Эрдэ ытыллыбыт үлэлэр:

1. Николай Якутскай «Энэ оџотун эрэйдээх сырыыта» айымньытын оџолорго кэпсээһин.

Туттуллар тэриллэр: Энэ арѳаѳа (Иллюстрация), Ийэ эһэ; эһэ оџото; Тойон ынырыа; Саһыл (Сонуччу түгэнэр маскалара), төбөѳө атрибуттар, 1-10 дылы сыыппаралаах сибэккилэр, кыптыыйдар, муоста, өгнөөх кумаахыга уруһуйдаммыт геометрическай фигуралар, саһыл кутуруга (Кэтит-синньигэс), урдук-намыһах мастар, альбом, боростуой харандаас, сотор эрэһиинэ, өгнөөх кырааскалар(акварель), стакан, киистэ, эһэ уруһуйа (образец). Музыкальнай центр-музыка.

Сонуччу тугэннэр: Ийэ эһэ; эһэ оџото; Тойон ынырыа; Саһыл.

Дьарыктаныы ис хоһооно.

Дьарык хаамытын этаптара	Бииргэ алтыһыы тутула	Иитээччи дьайымала	Оболор дьайымаллара	Тумуктэрэ
Кирири чааһа-исценировка. Сонуччу тугэн Ийэ эһэ, эһэ обото киирэллэр.	Сыыр сирэйигэр, күөх от быһыгар, кыракый урэх аттыгар эһэ обото ийэтин кытта арбах иһигэр олоорбута. Саас биир кун ийэтэ ас аҕала арбаһын иһиттэн тахсыбыта. Эһэ обото ийэтин кэтэһэн тэһийбэккэ, арбахтарын таһыгар туох тыас-уус баарын барытын иһилии сатыыр. Ийэтэ сотору эргиллэн киирбэт. Эһэ обото алыс аччыктыыр. Арай иһиттэбинэ арбах урдугэр талах чыычааҕа ыллаан чырылатар. Ол ырыа эбэ оботугар иһиллэр. Тоҕо, тоҕо, тоҕо, Тоҕо арбаххар сытаһын? Таһыс манна эһэчээн, Таптыыр аскын аһатыам! Арбаһыттан тахсан Талах чыычааһын ырыатын батыһан барар. И.: - Дорообо! Эһэчээн, эн ханна баран иһэһин? Э.: - мин Талах чыычааһын батыһан иһэбин, кини, миэхэ таптыыр аспын аһатыа. И.: - Оболоор, Эһэчээни кытары барсабыт дуо?	Оболору кытта билсһини, оонньууга угуйуу	Саһа кэлбит ыалдыты кытта билсэллэр, кэпсэтэллэр Инценировканы болһойон көрөллөр.	Оболор сэнээрэн билэр-көрөр баһалара улаатар
Бастаки соруудах «Сибэкиилээх хонуу». (1-10 сыһппаралар).	Тойон ыһырыа көрсөллөр. Ж-ж-ж, суолбуттан кээр буолун сэрэнин миигиттэн, тигиэм! (Тойон ыһырыа сибэкииттэн сибэкиигэ олоор-олоор, эһэчээни, оболору куттуур. «Тоттум» диэбиттии ыраах көтөн хаалар). Э.: - «Ийэм кэлэригэр сибэки хомуйан кэһии мунньуум!». И.: - оболоор, эһэчээннэ сибэки хомуйан көмөлөһөбүт дуо? Бу сибэкиилэр көннөрү буолбатахтар сыһппаралаахтар, сибэкиилэри сөпкө саһылаан хомуйуохтаахпыт. (Хомуйан буһпугтэрин кэһнэ) Талах чыычааҕа чугас соһус, үрэх унуоргу өттүгэр ыллыыр. Тоҕо-тоҕо тураһыт? Кэлин манна, сэгэрдээр, Аманнаах аһы аһатыам!	Соруудах ис хоһоонун быһаарыы. Сыһппаралаах сибэкиилэри сөпкө бэрээдэктээн уурааһын.	Сибэкиилэри сөпкө саһылыылар. 1-10 диэри аһсаан ааһаллар. 10-1 дылы таннары ааһаллар. Вопроска хоруйдуулар	Соруудаһы сөпкө толоруу. Болһомтолоох буолуу. 1-10 дылы сыһппараны билии. 10-1 дылы сыһппараны таннары ааһары билсһии.

Иккис соруудах «Сууруктээх үрэби туорааһын» (Геометрической фигуралар)	Үрэби туора мас муоста охто сытар. И.- Оҕолоор, көрдүбүт эрэ, муостабыт алдыаммыт. Муостаны онордохпутуна эрэ туоруубут. (Геометрической фигуралары кырыйан хас биирдиитин ааттыыллар, алдыаммыт муостаҕа сөптөөх миэстэлэрин булан уураллар) Муостаны туораан салгыы талах чыгычаабын батыһан барыы. Ол иһэн саһылы көрсөллөр.	Үрэби туоруурга муоста алдыаммытын онорорго көмөлөһүнн эри	Оҕолор геометрической фигуралары кыптыйынан кырыйан муостаҕа сөптөөх фигуралары буланнар уурталыыллар	Вопроска сөптөөх хоруйу биэри. Геометрической фигуралары ааттыллар, билэллэр
Үһүс соруудах «Саһылчааны көрсүү» (Кэтит-синньигэс).	С.: Уай, туох учугэй оҕолоро сылдыбалларый? Кыракыйыан, учугэйиэн! – көтөҕө охсон ылар, тула холоруктуур, кутуруга дьөлүһүн хатыытыгар иннэн туулан, сүтэн хаалар. И.- оҕолор, саһыл кутуругун көрдүөххэрин. Икки араас, кэтит уонна синньигэс кутуругу булан ылаллар. Саһыл кутуруга хайдах этэй? Бу кэтит кутурук, саһыл кутуруга. Маладьыастар! Саһыл махтанар уонна доҕоругар Сизэгэннэ барар!	Оҕону элбэхтэ санардыы, толкуйдатыы.	Саһыл кутуругун булаллар. Кэтитин, синньигэһин быһаараллар. Сөптөөх эпийэт биэрэллэр.	Бэйэтин санаатын этинэр, тугу толкудаабытын.
Бэһис соруудах «Бөрө соруудаҕа» (үрдүк-намыһах).	Арай,эһэ оҕото эмискэ ытыыр. И.-:эһэчээн, тоҕо ытаатын? Э.-:мин сылайдым аччыктаатым, ийэбэр барыахпын баҕардым (ытыыр). Ол сырыттаһтарына кырдыаҕас тураах кэлэр. К.Т.-: Да-ах, да-ах! Тооо ытыырый? И.-: арҕаҕа, ийэтэ ханна баарын билбэппит. Мунаан хааллыбыт. Ханна баарын билэбин да? К.Т.-: мин эмиэ билбэппин. Э.-: мин аччыктаатым. К.Т.-: да-ах, да-ах, мин ас булан биэриэм мантан чугас бөрө аһыы сытар, кини эйиэхэ бэрсиеҕэ. (мастан маска көтөн сирдээн ильдэ барар). И.-: бөрө, эһэ оҕотугар аскыттан бэрсэбин дуо? Б.: ол үрдүк тииткэ тахсан, бөлтөгөрү миэхэ ылан биэрдэххинэ аспыттан бэрсием. Эһэ оҕото үрдүк маска ыттар. Ол ыттан иһэн көрбүтэ үрэх унуор кини төрөөбүт	Оҕону элбэхтэ санардыы. Соруудабын аналестааһын Оҕолор эпийэттерин истии	Толору этииннэн эпийэттээһин	Соруудаҕы сөпкө толоруу. Болҕомтолоох буолуу.

	арѳаѳа, арѳах аттыгар ийэтэ ыты олоор эбит. Эһэчээн үөрүүтүгэр, бөрө сорудаѳын толорбокко, үрдүк тииттэн туһэн, төрөөбүт арѳаѳар сүүрэр. Ийэтэ эһэчээнни үөрэ көрсөр.			
Рефлексия.	- Оѳолор, бүгүннү дьарыкка тугу интэриэһиргээтигит? - Туох сананы биллигит? - Туохха ыарыѳаттыгыт? - бүгүн туохха үөрэннигит?	Оѳолор бэйэлэрэ анализтыыл ларын ситиһии.	Бүгүннү дьарыкка тугу билбиттэрин көрбүттэрин үллэстэллэр.	Бүгүннү дьарыктан дуоһуйууны ылыы.
Түмүк чааһа. Уруһуй.	Эһэчээн оѳотун уруһуйдааһын.	Дьарыктаны ы салгыытын ырытан көрүү	Оѳо бэйэтэ уруһуйдуур.	Бэйэ онорбут улэтиттэн дуоһуйууны ылыы.